

1) Co to jest ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym?

Ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (ufk) to ubezpieczenie osobowe, który łączy w sobie element ochronny z inwestycyjnym. Oznacza to, że składka wpłacana przez konsumenta na poczet ubezpieczenia przeznaczana jest na dwa cele. **Pierwsza jej część służy ochronie ubezpieczeniowej** i wypłacie świadczenia pieniężnego zagwarantowanego w przypadku wystąpienia określonych w umowie zdarzeń, np. śmierci ubezpieczającego lub dożycia przez niego określonego wieku. **Druga część składki inwestowana jest w ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe.** Koszyk funduszy może być organizowany przez ubezpieczyciela lub mieć strukturę otwartą, dopuszczającą inwestowanie środków przez ubezpieczającego bądź ubezpieczonego poprzez dostęp do platformy internetowej.

Wartość funduszu przeliczana jest na jednostki uczestnictwa, a środki w nim zgromadzone przeznaczone są na zakup różnych instrumentów finansowych – np. akcji, obligacji, lub złota.

Cechą charakterystyczną tak skonstruowanego produktu jest zatem **ryzyko inwestycyjne**, które ponosi klient, decydując się na zainwestowanie części gromadzonych środków w jednostki ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego. Jednocześnie uzyskuje on możliwość zapewnienia ochrony ubezpieczeniowej, której zakres zależy od rodzaju umowy.

Jeśli w trakcie obowiązywania umowy zaistnieją przewidziane w niej zdarzenia, ubezpieczający lub wskazana przez niego osoba (tzw. uposażony) otrzymuje świadczenie w wysokości określonej w umowie, równej np. sumie ubezpieczenia albo bieżącej wartości jednostek ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego. Natomiast rezygnacja ubezpieczonego z umowy wiąże się z całkowitym wykupem polisy i poniesieniem kosztów w postaci np. **opłaty likwidacyjnej**. Istnieje również możliwość wypłaty wartości polisy w trakcie obowiązywania umowy. Jest to tzw. wykup częściowy, który nie oznacza rezygnacji z umowy i wiąże się w związku z tym z niższymi kosztami.

Umowa ma z reguły charakter długoterminowy, zawierana jest np. na 10 lub 30 lat, chociaż funkcjonują też produkty 2-4 letnie. W jej ramach konsument zobowiązuje się wpłacić jednorazowo składkę lub dokonywać regularnych wpłat w określonych w umowie okresach, np. miesięcznych, kwartalnych lub rocznych.

2) Czym się różni ubezpieczenie na życie z ufk od polisolokaty i od lokaty?

Ubezpieczenie na życie z ufk często w potocznym języku mylnie nazywa się polisolokatą. Są to jednak dwa odrębne, różniące się produkty.

Polisolokata to umowa ubezpieczenia na życie i dożycie, z reguły nie mająca charakteru długoterminowego. Konsument może w dowolnym momencie od niej odstąpić, nie ponosząc w związku z tym kosztów np. w postaci opłaty likwidacyjnej. Świadczenie w przypadku dożycia przez ubezpieczonego określonego wieku lub jego śmierci równe jest wpłaconej przez niego składce powiększonej o ustaloną w umowie wartość.

Natomiast składka wpłacana w ramach **ubezpieczenia na życie z ufk** przeznaczana jest w części na cele ochronne i koszty, jakie ubezpieczyciel ponosi w związku z udzielaniem ochrony ubezpieczeniowej, a w pozostałej na cele inwestycyjne. Związane z tym ryzyko inwestycyjne powoduje, że nie można oszacować, jaki ostatecznie wynik finansowy osiągnie dany produkt. Ponadto ewentualny zysk, jaki zostanie osiągnięty na koniec okresu inwestycyjnego (w praktyce 10-15 lat), jest opodatkowany.

Lokata zaś to produkt bankowy. Jej założenie polega na ulokowaniu w banku na określony czas pewnej kwoty. Do wpłaconych środków doliczane są klientowi odsetki, których wysokość uzależniona jest od umowy i czynników zewnętrznych (stopy procentowe banku centralnego). Zazwyczaj zakładana jest na okres od 1 miesiąca do 3 lat. Po jej zakończeniu bank nalicza odsetki i pomniejsza je o 19-procentowy podatek, zwany potocznie podatkiem Belki. Jeśli posiadacz lokaty zdecyduje się ją rozwiązać przed terminem, na jaki została

założona, może - w zależności od jej rodzaju - utracić część lub całość odsetek, ale co do zasady nie utraci kapitału. Niektóre banki oferują lokaty, w przypadku których wcześniejsze zerwanie umowy nie wiąże się z utratą odsetek.

W porównaniu do ubezpieczenia na życie z ufk lokata jest więc produktem bezpieczniejszym. Nie wiąże się z nią ryzyko inwestycyjne, które jest nieodłącznym elementem ubezpieczenia na życie z ufk. Rezygnacji z lokaty towarzyszą również niższe koszty, tymczasem w przypadku ubezpieczenia na życie z ufk występuje wysoki koszt rezygnacji w postaci np. opłaty likwidacyjnej, sięgających, w skrajnych przypadkach, 100% wartości zgromadzonych środków.

	Ubezpieczenie na życie z ufk	Polislokata	Lokata bankowa
Struktura produktu	Składka przeznaczana na dwa cele: ochronny + inwestycyjny	Składka w całości przeznaczona na wypłatę świadczenia	Kwota w całości przeznaczona na wypłatę środków
Zysk	Trudny do oszacowania	Ustalony w umowie	Ustalony w umowie
Czas trwania umowy	Długi, 10-30 lat (najczęściej) Średni, 2-4 lata (rzadziej)	Średni lub krótki	Krótki, 1 miesiąc – 3 lata
Kiedy można odstąpić bez utraty kapitału	Z końcem trwania umowy	Dowolnie	Dowolnie
Koszty odstąpienia przed końcem umowy	Utrata do 100% zgromadzonych środków (tzw. opłata likwidacyjna)	Utrata części kwoty umownej, o którą powiększony jest kapitał	Utrata części lub całości odsetek
Ryzyko inwestycyjne	Tak	Nie	Nie
Gwarancja Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	Nie	Nie	Tak

3) Na co zwrócić uwagę przed zawarciem umowy ubezpieczenia z ufk?

Przed zakupem ubezpieczenia z ufk należy przede wszystkim upewnić się, czy instytucja je sprzedająca poinformowała o:

1. istotnych cechach umowy ubezpieczenia;
2. zasadach przystępowania i rezygnacji z umowy przed upływem czasu, na jaki została zawarta;
3. kosztach umowy, w tym związanych z jej obsługą umowy i rozwiązaniem;
4. roli, jaką pełni w umowie instytucja zawierająca umowę z konsumentem.

Konsument ma prawo do uzyskania pełnej i rzetelnej informacji o ofercie, a instytucja sprzedająca ma obowiązek odpowiedzieć na wszelkie pytania wyczerpująco i zgodnie z prawdą. Konsument może również poprosić o wskazanie postanowienia umowy, które reguluje dane zagadnienie. Dzięki temu będzie mógł zweryfikować, czy podane przez sprzedawcę informacje znajdują potwierdzenie w umowie.

Oto lista pytań, które warto zadać na spotkaniu ze sprzedawcą ubezpieczenia:

1. Istotne cechy produktu
Ile trwa umowa ubezpieczenia?
Jakiego rodzaju jest to umowa - zawierana indywidualnie, czy w formie grupowej?
Kto jest ubezpieczycielem, a kto ubezpieczającym?
Jaka jest wysokość składki i częstotliwość jej płatania?

Czy składki należy wpłacać co pewien czas, czy też jest to wpłata jednorazowa?
Czy wysokość składki nie zmienia się przez cały okres trwania umowy, czy też jest indeksowana – a jeśli tak, to na jakich zasadach?
Jaka część składki przeznaczana jest na cele ochronne, czyli uzyskanie ochrony ubezpieczeniowej, a jaka na inwestycję w jednostki funduszu kapitałowego?
Jakie zdarzenia muszą nastąpić, by ubezpieczyciel wypłacił konsumentowi świadczenie?
Jakie świadczenie zostanie spełnione w przypadku, gdy wystąpi zdarzenie określone w umowie?
Od czego zależy wysokość wypłacanego świadczenia?
Czy, w jakim terminie i w jaki sposób można odstąpić od umowy? Z jakim kosztem będzie się to wiązać?
Czy istnieje możliwość sprawdzania na bieżąco stanu środków zgromadzonych na polisie?
2. Ryzyko towarzyszące inwestycji
W jakie instrumenty finansowe inwestowane są środki w ramach ufk?
Czy produkt ten przewiduje gwarancję zwrotu zainwestowanych środków?
Czy umowa gwarantuje zysk po zakończeniu inwestycji?
Czy może się zdarzyć, że inwestycja przyniesie stratę zainwestowanych środków?
Co się stanie w przypadku bankructwa ubezpieczyciela lub pośrednika finansowego?
3. Koszty związane z inwestycją
Jakie opłaty towarzyszą podpisaniu umowy ubezpieczenia? Jaka jest podstawa ich naliczania?
Ile wynosi łączna wysokość wszystkich opłat?
Które opłaty należy wnieść na początku (tzw. opłaty wstępne), a które w trakcie trwania umowy? Czy opłaty potrącają się ze składki?
Czy umowa przewiduje opłatę za wcześniejszą rezygnację z ubezpieczenia z ufk?
Jaka jest wysokość tej opłaty za wcześniejszą rezygnację w kolejnych latach trwania umowy?
Kiedy można odstąpić od umowy bezkosztowo?
W przypadku, gdy nie pobierana jest opłata likwidacyjna: w jaki sposób pobierane są koszty akwizycyjne? (Ma to związek z systemem prowizyjnym ubezpieczyciel-pośrednik)
4. Pytania do sprzedawcy produktu ubezpieczeniowego
Czy jest agentem ubezpieczeniowym? (Nadzór nad agentem sprawuje zakład ubezpieczeń, na rzecz którego działa agent. W wielu przypadkach zakład ponosi odpowiedzialność za agenta. Agent ubezpieczeniowy ma obowiązek okazać swoje pełnomocnictwo.)
Czy jest doradcą finansowym? Czy zawiera umowę o usługi doradcze/inwestycyjne? (Jeśli nie, oznacza to, że osoba ta jest zatrudniona przez ubezpieczyciela i otrzymuje prowizję za sprzedaż jego produktów.)

Czy istnieje powiązanie między ubezpieczycielem, bankiem i pośrednikiem finansowym, np. należą do jednej grupy kapitałowej?

4) Jak dochodzić swoich roszczeń?

Jeżeli konsument ma problem z umową ubezpieczenia na życie z ufk, np. uważa, że postanowienia umowy lub OWU mogą być niezgodne z prawem, lub chce zrezygnować z umowy, która w jego ocenie jest nieuczciwa, może podjąć następujące kroki:

1. Reklamacja u przedsiębiorcy

Konsument może złożyć reklamację do podmiotu, z którym podpisał umowę lub który zaoferował przystąpienie do ubezpieczenia – może to być ubezpieczyciel lub ubezpieczający, np. bank lub pośrednik finansowy.

2. Uzyskanie porady prawnej w instytucji konsumenckiej

Jeśli złożenie reklamacji nie skutkuje, konsument może skontaktować się z instytucją świadczącą bezpłatne porady prawne w sprawach indywidualnych – Rzecznikiem Ubezpieczonych, miejskim lub powiatowym rzecznikiem konsumentów, Federacją Konsumentów lub zadzwonić na Infolinię Konsumentką, której konsultanci wskażą odpowiednią instytucję. Kolejnym możliwym rozwiązaniem jest skorzystanie z porady wybranego przez siebie prawnika.

3. Mediacja/arbitraż

Na każdym etapie sporu z przedsiębiorcą (np. ubezpieczycielem, bankiem, doradcą finansowym) konsument może skorzystać z mediacji lub arbitrażu w ramach Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego. Warunkiem jest wartość przedmiotu sporu – musi ona przekraczać 500 zł.

4. Droga sądowa

Konsument może dochodzić swoich roszczeń przed sądem powszechnym, składając pozew indywidualny lub dołączając do pozwu zbiorowego.

5) Do kogo zwrócić się o pomoc?

W zależności od tego, czy konsument potrzebuje pomocy w sprawie indywidualnej, tzn. takiej, w której poszkodowanym jest on sam, czy też w sprawie nieindywidualnej, tzn. takiej, w której potencjalnie każdy może zostać poszkodowany, należy skontaktować się z właściwą instytucją.

Sprawy indywidualne

Rzecznik Ubezpieczonych

Do głównych zadań Rzecznika Ubezpieczonych należy rozpatrywanie indywidualnych skarg od ubezpieczonych. Pracownicy Biura Rzecznika Ubezpieczonych nie są jednak upoważnieni do wydawania opinii prawnych, ustalania stanu faktycznego okoliczności powstania szkody bądź wydawania wiążących interpretacji przepisów prawa lub treści umów ubezpieczenia. Udzielają natomiast porad prawnych drogą telefoniczną lub elektroniczną. Porady udzielane są przez ekspertów podczas dyżurów telefonicznych. Dyżury te odbywają się pod numerem telefonu: 22 33-37-328, od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 -18.00. Zapytanie prawne do Rzecznika można również przesłać na adres: porady@rzu.gov.pl lub poprzez [formularz zapytania](#).

Dane kontaktowe:

Biuro Rzecznika Ubezpieczonych
Al. Jerozolimskie 87
02-001 Warszawa
tel. +48 22 333-73-26, +48 22 333-73-27
www.rzu.gov.pl

Miejscy i powiatowi rzecznicy konsumentów

Rzecznicy konsumentów udzielają bezpłatnych porad prawnych w zakresie umów ubezpieczeniowych. Można do nich zwrócić się listownie, pocztą elektroniczną, telefonicznie lub osobiście. W skrajnych przypadkach, gdy toczy się sprawa sądowa konsumenta z ubezpieczycielem, rzecznicy mogą wstąpić do niej w obronie interesów konsumentów. Rzecznicy mogą też wystąpić z interwencją do konkretnego ubezpieczyciela. Niekiedy rzecznicy występują też do odpowiednich sądów z pozwami przeciwko przedsiębiorcom o uznanie postanowień we wzorcach umownych za niedozwolone klauzule umowne.

Dane teleadresowe miejskich i powiatowych rzeczników konsumentów najbliższych miejsca zamieszkania można znaleźć w [wyszukiwarce UOKiK](#). Informacje o kompetencjach rzeczników konsumentów można zdobyć [tutaj](#).

Federacja Konsumentów

To ogólnopolska, pozarządowa organizacja świadcząca bezpłatną pomoc prawną na rzecz konsumentów. Udziela bezpłatnych porad telefonicznie, mailowo oraz bezpośrednio w swoich [oddziałach](#). Federacja prowadzi też Konsumentkie Centrum E-Porad, w którym można otrzymać poradę drogą elektroniczną, pisząc na porady@dlakonsumentow.pl.

Stowarzyszenie Konsumentów Polskich

Udziela bezpłatnych porad telefonicznie pod numerem Infolinii Konsumentkiej 800 889 866, która czynna jest od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-17.00.

Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego

Na każdym etapie sporu z ubezpieczycielem można również skorzystać z polubownych metod rozwiązywania sporów - mediacji lub arbitrażu - świadczonych w ramach Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego. Co do zasady przed sądem rozstrzygane są sprawy, których wartość przedmiotu sporu przekracza 500 zł. Więcej informacji można uzyskać pod numerem telefonu 22 26 24 054, wysyłając e-mail na adres: sad.polubowny@knf.gov.pl lub na [stronie KNF](#).

Sprawy nieindywidualne

Jeśli sprawa dotyczy naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, tzn. potencjalnie każdy może zostać poszkodowany, można powiadomić Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK). UOKiK podejmuje interwencje jedynie w uzasadnionych przypadkach. Osoba zgłaszająca podejrzenie podejmowania niezgodnych z prawem działań nie jest stroną postępowania i nie jest informowana o jego wynikach.

UOKiK nie prowadzi indywidualnego poradnictwa, ani nie rozstrzyga indywidualnych sporów z przedsiębiorcami.

Dane kontaktowe:

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
plac Powstańców Warszawy 1

6) Czym się różni indywidualne od grupowego ubezpieczenia na życie z ufk?

Umowy ubezpieczenia z ufk oferowane są zarówno w **formie ubezpieczenia indywidualnego, jak i grupowego**. W przypadku **ubezpieczenia indywidualnego konsument zawiera z towarzystwem ubezpieczeniowym umowę na własny rachunek**. Istnieje również możliwość, że umowę indywidualną zawierają ubezpieczający i ubezpieczyciel na rachunek konsumenta.

Grupowe ubezpieczenie na życie z ufk jest zupełnie odmiennym produktem. Jest to umowa, którą **zawiera bank lub pośrednik finansowy jako ubezpieczający i czyni to na rachunek swoich klientów, którzy w ten sposób stają się ubezpieczonymi**. Konsument, aby uzyskać ochronę ubezpieczeniową, musi złożyć ubezpieczającemu deklarację przystąpienia do ubezpieczenia – tj. przystąpić do umowy już podpisanej. Dopiero wówczas występuje w roli ubezpieczonego. **Konsument nie jest zatem stroną umowy, co negatywnie wpływa na jego pozycję w przypadku potrzeby obrony swoich interesów**. Ubezpieczenie grupowe jest dużo mniej korzystne również dlatego, iż skutkuje odebraniem konsumentowi wielu ustawowych uprawnień, które przysługiwałyby mu jako stronie umowy ubezpieczenia w ubezpieczeniu indywidualnym, m.in. pozbawia go możliwości skorzystania z prawa odstąpienia od umowy ubezpieczenia, ogranicza obowiązki informacyjne po stronie ubezpieczyciela, a także eliminuje prawo do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych.